

**Illusterrissimi Marchionis Scipionis Maffei Historia
Theologica Dogmatum Et Opinionum De Divina Gratia,
Libero Arbitrio Et Prædestinatione**

Maffei, Scipione

Francofurti ad Mœnum & Moguntiæ, 1756

Liber VIII. Quo refertur doctrina D. Hieronymi: deinde exponitur, &
declaratur error Semipelagianorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95061](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95061)

an de Petro intelligere, ejusdem reliquit arbitrio in libris Retractionum.¹ Exponebantur de D. Petro in Hymno quodam D. Ambrosii, qui tum cantabatur. Asserebat quoque Augustinus, parum laborandum esse Carthaginensi Episcopo de tot hostium conspiratione,² cum se videret Romana Ecclesiæ, in quâ semper Apostolica Cathedra eviguit principatus, per communicatorias literas esse conjunctum, apud quam dictus Episcopus Carthaginensis, quæ prima erat Africæ Metropolis pavatus esset causam suam dicere. Illud Lucæ: *Rogavi pote Petre, ut non deficiat fides tua, sic fuit expositum à D. Augustino:*³ *boc est, nè auferatur ex ore tuo Verbum veritatis.* Quod Bonifacius Papa Imperatoriam etiam, ut paulò antè innuimus, auctoritatem contra Pelagianos adhibuerit, quodque à multis reprehendebatur, in antecessum ab Augustino probatum fuit, qui

Traictatum conscripsit contra dicentes, non utendum esse supremâ potestate ad corrigan-
do Donatistas. In aliâ Epistolâ:⁴ *Quis non laudat, ait, leges ab Imperatoribus datas
adversus sacrificia Paganorum?* ⁵ certè longè
ibi pœna severior constituta est; illius quippe
impietatis capitale supplicium est. Profecto
qui S. Sedis Decretis non acquiescit, qui non
reveretur Edicta Pontificia in materiâ dog-
matis, immò nè Regiis quidem Mandatis
obtemperat, alium planè Magistrum se
agnoscere profiteri debebat, quam Augus-
tinum; illum nempe virum, qui Rescriptis
Româ advenientibus causam pronun-
tiabat finitam;⁶ qui docuit, neminem sibi
id sumere debere, ut discutere velitea, que
à Sede Apostolica jam tum fuere discussa;
sed pervicaciam hujusmodi hominum à
*Potestatibus coercendam esse christianis.*⁶

(1) Epist. 53. n. 2. Si enim ordo Episcoporum sibi succendentium &c. Dominus ait: super hanc petram &c. Retr. l. 1. c. 21. Harum autem sententiarum, quæ sit probabilius, eligat Lector. Qui sensus etiam cantatur ore mul-
torum in versibus B. Ambrosii. (2) Ep. 43. n. 7. (3) in Pf. CXVIII. Serm. 13. n. 3. (4) Epist. 95. n. 10.
(5) Serm. 13. n. 10. Inde Rescripta venerunt; causa finita est. (6) Op. imp. n. 103. Quid adhuc queris
examen, quod jam factum est apud Apostolicam Sedem? ..., non aaduc examinanda, sed coercenda est à Potesta-
tibus christianis.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

HISTORIÆ THEOLOGICÆ

LIBER VIII.

Quo refertur Doctrina D. Hieronymi. Deinde exponitur, & declaratur Error
Semipelagianorum.

I. Quandoquidem cum Pelagianis sub ipsa hæresis nascentis primordia omnium primus congressus fuit magnus Doctor Ecclesiæ Hieronymus, recensebimus modò ejus sententias variis Operum suorum locis sparsas, ac disseminatas. Epistola ad Ctesiphontem ridet prætensam ab iis impeccantium, & atra>trav, atque ex clarissimis Scripturæ locis demonstravit, quantum eorum opinio abesse à vero; quomodo item justi, quos vocat Scriptura, tales appellati fuerint, quia in ipsis prævalebant virtutes. Advertit fraudem Pelagianorum, cum adjiciebant: non absque Dei gratiâ.¹ Intelligebant enim ejus nomine liberum arbitrium, & legem; abutentes malitiosè dicto illo Isaiae: *Posuit Deus legem in adjutorium.* Reprobavit eorum doctrinam, quod destruatur voluntas, (h. e. liberum arbitrium,) si alterius ope indigeret.²

Ostendit, quantum nefas sit arrogare quenquam sibi, quod Dei non amplius indigeat auxilio. Docuit: ipsum liberum arbitrium Dei nisi auxilio, illiusque ad singula ope indigere, idquod negabant Pelagiani.³ Ostendit ex eo, quod omnia possimus nobismus ipsi consequi, supervacaneas esse preces, & jejuna. Recensuit loca Testamenti veteris, & novi, quibus docemur, velle & curare meum esse, sed ipsum meum sicut Dei semper auxilio non fore meum;⁴ docemur item, præcepta servatu esse possibilia, sed virtute Cœlestis gratiæ; neque sat's esse, quod concessum nobis semel fuerit arbitrium, sed ad omne opus bonum semper Divino opus esse auxilio.

2. OMNIA hæc capita diffusè pertractavit tribus libris, in Dialogo adversus Pelagianos: ubi innumera eam in rem loca ex SS. Literis adducit, ut commonstret, docuisse

(1) Hier. Epist. in Veron. edit. 133. n. 5. Illud verò, quod ad decipiendos homines quosque postea huic sententiæ coaptâvut: non absque Dei gratia. (2) n. 6. n. 7. Afferunt, se per arbitrii libertatem nequam illa necessarium habere Deum &c. (3) n. 10. (4) n. 6.

Christum, quod semper oporteat orare ad implorandam gratiam, & auxilium; quod ita non foret, si liberum sufficeret arbitrium. Erudit nos, expungi per baptismum peccata præterita, non autem sufficere illum ad nos in probitate conservandos: *Institutam quippe labore & industria, ac diligentia, & semper super omnia Deiclementiam custodiri; ut nostrum sit rogare, illius tribuere, quod rogatur; nostrum impetrare, illius perficere; nostrum offerre, quo i possimus, illius implere, quod non possimus; nisi enim Dominus ad se avertit dominum, f. ultra vigilat, qui custodit eam.* Adverte ex ipsius doctrina, quod nostrum est, ita esse a nobis, ut itidem fiat Dei, dum è contrario, quod Dei est, nequam nostrum evadat. Ad objectionem, *quid in nobis coronet, si id ipse operatus sit?* responder: *Nostram coronat voluntatem, que alicet de suo, quantum potuit; coronat laborem, quem in operando suscepit; coronat humilitatem, quod ad Dei semper auxilium confugerit.* Refert argumentum aliquod Marcionis, aliorumque haereticorum: *Si Deus sciebat, peccatum Adamum, non Adam in culpâ fuit; quandoquidem iritatem Dei præscientiam reddere non poterat.* Idem esto judicium de Saule, Judâ, & aliis. Respondebit porro in hunc modum: ² *Judicat præsentia Deus; non futura; nec condemnat ex præscientia, quem noverit talis fore, qui sibi postea displiceret, sed tantæ bonitatis est, ut eligat eum, quem integrum cernit, & seit malum futurum, dans ei potestatem conversionis, & pænitentie.* Deinde: Non peccavit Adam, quia id Deus futurum præciverat; sed præcivit Deus quasi Deus, quod ille erat propriâ voluntate facturus. Mendacii itaque reum agit Deum, quia per Jonam dici voluit: *A bac triduum, & subveretur Ninive.* Respondebit tibi per os Jeremiæ: *Si pænitentiam egerit gens illa ob vitam peccaminosam, de qua eam increpit; again & ego pænitentiam super malo, quod cogitavi, ut facerem ei.* Ostendit porro, inanem illam difficultatem (quod nimis, si nihil facimus sibi Deo, Deus videatur esse author peccati) in Pelagianorum etiam sententiâ subsistere; quia secundum ipsos non concurrit quidem, sed tamen non impedit; ³ *qui autem potuit prohibere, & non prohibuit, judicatur in partem peccati venire.* Observat, Sanctorum sermonem aliud propemodum non esse, quam fusas ad Deum preces, quæ vim faciant Servatoris pietati, ut qui nostris viribus, & studio salvati non possimus, illius misericordia conservemur. *Ubi autem misericordia & gratia est, liberum ex parte cessat arbitrium,*

quod in eo tantum est, ut velimus, atque cupimus, & placitis tribuamus assensum. Tam in Domini potestate est, ut id, quod cupimus, quod laboramus, ac intimus, illius ope & auxilio implere valeamus. Exponit sapientius, quomodo & voluntati, & desiderio antecedat excitatio superna, & auxilium. Hic autem ostendit, majus etiam opertore esse illud, quod nos ad operis effectuonem conductat. Attingit denuo sub finem, reservatam soli Deo impeccantiam: *in nostra, ajens, esse possum potestate, vel peccare, vel non peccare, & vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberum servetur arbitrium; sed hoc pro modo, & tempore, & conditione humanae fragilitatis.*

3. *IEREMIAM* commentans ad nostras doctes animum reflectit, quæ omnes ad salutem æternam vigorem nullum ex se habent, quapropter gloriari nunquam possumus de re tanquam nostrâ. ⁴ *Ubi sunt ergo, qui dicunt, hominem proprio posse regi arbitrio, & sic datum liberi arbitrii potestatem, ut Dei misericordia tollatur, atque justitia.* Ad Demetriam scribens refert verba D. Jacobi: *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam; & adjungit:* ⁵ *Ubi autem gratia, non operum retributio, sed donantis est largitas. Impletur enim dictum Apostoli: Non est volentis, neque currentis, sed misericordis Dei. Et tamen velle, & nolle nostrum est; iesumque, quod nostrum est, sive Dei miseratione nostrum non est.*

4. *EXPOENS Psalmum LXXXIX:* ⁶ Homo, inquit, Divino fruitor auxilio jam inde à suo principio; gratia ejus debens, quod conditus fuerit, & misericordiae, quod subsistat, & vivat. *Nihil boni operis agere potest absque eo: quia ita c' necessit' liberum arbitrium, ut suam per singula Opera gratiam non negaret;* ne libertas arbitriare denavit ad injutiam Conditoris, & ad ejus contumaciam, qui in eo liber conditus est, ut absque Dominib' esse se noverit. In versiculum, quem fecus ipse ac LXX. reddit: *Appareat apud filios tuos Opus tuum!* Ergo, inquit, in servis suis ipse Dominus operatur Opus suum. Implicatissimam difficultatem docte dissolvit verbis antè recitatis: *concessit liberum arbitrium.* Frustra id quis negaverit; non potest tamen illud exercere aliquod opus bonum sine gratia: id quippe contendere haereticum est. Non tamen ideo incepti ad bonum reddimur; siquidem ita concessit liberum arbitrium, ut suam per singula Opera gratiam non negaret.

5. *A d. quæstiones* sibi ab Hedibâ in caput 9. *Epist. ad Rom. propositas, respondit Hieronymus, recipiens primum Platonia-*

(1) Dial. 3. (2) ibid. (3) ibid. (4) in Jerem. c. IX. (5) Epist. 130, n. 12. (6) Epist. 140, n. 5. - n. 20.

nam; atque Origenianam animarum præ-existentiam, cuius meritis vel demeritis tribui posset; alios, antequam nascerentur, electos, alios fuisse reprobatos, atque ita deinde interpretaratur: Posteaquam Paulus suum exaggeraverat dolorem, quod Dei filius populares suos & fratres non admisere, ideoque illi adoptione exciderint, non vult ex eo videri censere, totum periisse Israëliticum populum; quandoquidem ipse, ceteri Apostoli, tóque alii crederant: ¹ Israël, inquit, in Scripturis Sanis duplíciter appellatur, & in duos dividitur filios, in unum, qui juxta carnem est, & in alterum, qui juxta reprobationem & spiritum. Abram dos habuit filios, Imaël & Isaac: Ismaël, qui secundum carnem natus haveditatem patris non accepit; Isaac, qui de reprobatione generatus ex Sarâ Semen Dei appellatur. Scriptum est enim: In Isaac vocabitur tibi semen; id est, non qui filii carnis, sed qui sunt filii reprobationis, isti astimantur in semine. Et hoc non solum in Imaël & Isaac accidisse convincimus; sed etiam in duobus Rebeccae filiis, Esau & Jacob; quorum alter abjectus, alter electus est. Et hoc totum dicit, ut in duobus prioribus fratribus, Ismaël & Esau, populum Judæorum abjectum esse significet; in posterioribus autem, hoc est in Isaac & Jacob, electum populum Gentium, vel eos, qui ex Judæis in Christum crederunt erant. Et quoniam hoc volens approbare, proposicerat testimonium nascentium geminorum, Esau & Jacob, de quibus scriptum est: Major serviet minori. Et in Malachia legimus: Jacob dilexi, Esau autem odio habui; venientem è lateve quæstionem more suo proponit, & differit; & hanc solutam revertitur ad id, de quo caput disputatione. Si Esau & Jacob needum nati erant, nec aliquid egevant boni aut mali; ut vel promoverentur Deum, vel offendirentur; & elec̄tio eorum, atque obiectio non merita singulorum, sed voluntatem eligentis, & abjectum ostendit; quid ergo dicimus? Inquis est Deus? secundum illud exemplum, quo loquitur ad Moysen: Miserebor, cui miseritus fuero; & misericordiam praestabo, cui miserebor. Si hoc, inquit, recipimus, ut faciat Deus, quodcumque voluerit, & absque merito, & operitus vel eligat aliquem, vel condemnat; ergo non est voluntatis, neque currentis, sed misericordis Dei; maxime, cum eadem Scriptura, hoc est, idem Deus loquatur ad Pharaonem: In hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, & annuncietur nomen meum in universâ terra. Si hoc ita est, & pro voluntate suâ miseretur Israëli, & inducat Pharaonem: ergo si uero queritur, atque causatur, nos vel bona non fecisse, vel facta mala; cum in potestate

ipsius sit, & voluntate, absque bonis & malis operibus, vel eligere aliquem, vel abjicere; præservit, cum voluntari illius humana frigilitas resistere nequeat.

2. Quidam validam quæstionem, Scripturarum ratione contextam, & penè insolubilem brevi Apostolus sermone dissolvit, dicens: O homo! tu quis es, qui respondeas Deo? Et eis sensus: Ex eo, quod respondeas Deo, & caluniam facis, & de Scripturis tanta perquisis, ut loqueris contra Deum, & iustitiam voluntatis ejus incisas, ostendis, te uberi esse arbitrii, & facere, quod vis, vel tacere, vel loqui. Si enim in similitudinem vas filii te à Deo creatum putas, & illius non posse resistere voluntati: hoc considera, quia was fit. Et non dicit filio: quare me sic fecisti? filius enim habet potestatem, de eodem luto, aut eadem massa aliud vas in honorem facere, aliud in contumeliam. Deus autem aequaliter cunctos sorte generavit, & dedit arbitrii libertatem, ut faciat unusquisque, quod vult, sive bonum, sive malum: in tantum autem dedid omnibus potestatem, ut vox impia disruptet contra Creatorem suum, & causas voluntatis illius perscrutetur. Sin autem Deus voluntate ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multâ patientia vasa iræ, apta ad interitum, ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiae, quæ præparavit in gloriam; quos & vocavit; non solum nos ex Judæis, sed etiam ex Gentibus; scut in Osea dicit: Vocabo non plebem meam plebem meam; & non dilectam dulcem; & erit in loco, ubi dictum est eis: non plebs mea vos; ibi vocabuntur filii Dei vivi: & cetera, quæ sequuntur. Si, inquit, patientia Dei induravit Pharaonem, & multo tempore pñnas distulit Israëlis, ut justius condemnaret, quos tanto tempore sustinuerat: non Dei accusanda est patientia, & infinita clementia; sed eorum duritia, qui bonditate Dei in perditionem suam abuſi sunt. Alii quin unus est solis calor, & secundum essentias subiacentes alia liquefacit, alia inducit; alia solvit, alia constringit. Liquatur enim cera, & induatur lutum: & tamen calor non est diversa natura. Sic & bonitas, & clementia Dei, vasa iræ, quæ apta sunt in interitum, id est populum Israël inducit: vasa autem misericordiae, quæ præparavit in gloriam, que vocavit; hoc est nos, qui non solum ex Judæis sumus, sed etiam ex Gentibus; non salvat irrationaliter, & absque judicii veritate; sed causis præcedentibus: quia alii non suscepserunt Filium Dei; alii autem recipere suā sponte voluerunt.

3. Hæc autem vasa misericordiae, non solum populus Gentium est, sed etiam hi, qui ex Judæis credere voluerunt, & unius credentium effectus est populus. Ex quo ostenditur,

Comparatio
petra &
Origen.

(1) Hier. Epist. 120, m. 150, ad Hædib, quæst. 16.

non Gentes eligi, sed hominum voluntates: præscientia venire, ut quem scit, justum futurum esse, prius diligit, quam oriatur ex utevo; & quem peccatorem, odet, antequam peccet. Non quod & in amore, & in odio iniqüitas Dei sit, sed quod non aliter eos habere debat, quos scit vel peccatores futuros esse, vel justos. Nos ut homines tantum de præstibus judicare illam, cui futura jam facta sunt, de fine rerum, non de exordiis ferre sententiam. In progressu ad verba illa: *Accipi... per revelationem J. C. & illa Joannis: Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum; hoc profert dogma: Ex his perspicuum sit, natura omnibus Dei inesse notitiam, nec quenquam sine Christo nasci, & non habere semina in se sapientiae, & justitiae, reliquarumque virtutum. Unde multi absque fide, & Evangelio Christi vel sapienter faciunt aliqua, vel sanctè... (erga parentes & proximum) atque ideo magis iudicio Dei obnoxii sunt, quod habentes in se principia virtutum, & Dei semina non credunt in eo, sine quo esse non possunt.* Dicit etiam alibi: ^{Deus solus vocat homo cum Dei gratia consentit.} *Ex eo, quod Nabuchodonosor mercedem accepit boni operis, intelligimus etiam Ebreicos, siquid boni fecerint, non absque mercede, Dei iudicio præteriri. Intellige de mercede temporaneâ, quandoquidem ad promerendam æternam requiruntur virtutes actionesque à gratiâ ad ordinem superiore elevatae.*

III. QUAESTIONE sub sequente ab Hedibij propositâ innuit Author noster, ² homines suo arbitrio delictos esse, neque enim bonum necessitate facere, sed voluntate, ut credentes coronam accipiant, incredibili suppliciis mancipentur. Ita porro scribens contra Jovinianum: ³ *Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes, nec ad vitia necessitate trahimur; alioquin ubi necessitas, nec corona est. Sed in bonus operibus perfectior est Deus; non est enim volentis, neque currentis, sed miseren tis, & adjuvantis Dei, ut pervenire valeamus ad calcem. Eodem libro de mansionibus in Cælo affirmat: ⁴ *Pavata sunt in Cælo diversæ, & plurimæ mansiones, plurimis; diversisque virtutibus, quas non personæ accipiunt, sed opera. Frustrè ergo à me petitis, quod in volis situm est; quod Pavator meus illis pavazit, qui dignis virtutibus ad tantam ascensuri sunt dignitatem. Dixerat idem paulò ante.**

2. IN Epistolam ad Gal. quod loco Apostolus segregatum se ait à Deo jam inde ab utero materno. Inveniunt hinc, ait, materiem hæreric contendentes, tria dari naturarum genera; atque inde electionem faci, & reprobationem. *Ad quos, inquit, potest simpliciter responderi, hoc ex Dei*

^{Deus solus vocat homo cum Dei gratia consentit.} *In illud: ⁷ *Perfusio bæc vestra non est ex eo, qui vocat vos, affirmat, ita legi oportere, ne pugnet hic locus cum exprobatione paulò ante ipsis facta, quod non obedierint veritati, hæc ratione ostendens, postum fuisse in eorum arbitrio obediens, & non obedire. Et postea: Aliud quippe Dei opus est, aliud hominum. Dei opus est vocare; hominum, vel credere, vel non credere. Et scuti alibi de Scripturis liberum hominis affirmatur arbitrium, ut cum dicitur: Si volueritis &c. & in hoc loco maximè comprobatur &c. sive ergo in bonam, sive in malam partem, nec Deus, nec diabolus in causâ est, quia persuasio nostra non est ex eo, qui vocavit nos; sed ex nobis, qui consentimus, vel non consentimus vocari. Quo significare vult, ex pluribus aliis locis confici, consensum non esse tribuendum Deo, quemadmodum vocatio; hæc enim à Deo solo est, ille & à Deo, & à voluntate. Quia vero hæc sola apparet, & vocatur consentiens, hinc sola illa causa appellatur.**

4. INTERPRETANS Epistolam ad Ephes. & locum illum: quod electi sumus à constitutione mundi, ut sancti essimus, dictum hoc ad præscientiam Dei pertinere, ait, cui omnia futura jam facta sunt, & antequam sunt

(1) ibid. qu. 10. O homo, qui terra & cinis es &c. (2) qu. 11. (3) cont. Jovin. l. 2. c. 2. (4) cap. 15. (5) ad Gal. c. 1. (6) iii Ezech. c. 29. v. 19. (7) ad Gal.

universa sunt nota. Eandem explicationem confirmavit 18. annis post, scribens contra Russinum. Atque eundem in modum intelligit, Paulum fuisse prædestinatum in utero matris. Reprobat etiam hic admissam à nonnullis præexistentiam animae, ut dicere deinde possint: Non ex præjudicio scientia suæ eligere Deum, sed ex merito præcedente, & sanctitate electorum, docetque, non eligi, quia sancti, & immaculati; sed eligi, ac prædestinari, ut in consequenti vita per opera, ac virtutes sancti fiant. Mox subdit: Nos homines plerique voluntus facere consilio; sed nequaquam voluntatem sequetur effetus. Illi autem nullus resistere potest, quin omnia, quæ voluerit, faciat. Vult autem ea, quæcumque sunt plena rationis, atque consilii. Vult salvare omnes, & in agnitionem veritatis venire. Sed quia nullus absque proprietate voluntate salvatur: liberi enim arbitriu sumus; vult, nos bonum velle, ut cum voluerimus, velit in nobis & ipse suum impleat consilium.

In caput secundum, ubi agit de eo, quod salvi simus per gratiam, & fidem; & quod fides non proveniat à nobis, sed illo, qui nos vocavit, Addidit, inquit Hieronymus, ... fidem quoque ipsam non nostræ voluntatis esse, sed Dei munus. Non, quid liberum collatur arbitrium, &c. verum quid arbitrii ipsa libertas Deum habeat auctorem, & ad illum beneficium cuncta referantur. Atque hæc est una ratio; alteram quoque alio in loco observat esse, quod Deus operetur in nobis. Post hæc: Hoc autem tuum, inquit, nè quis gloriebitur, à semetipso, & non à Deo esse salvatum.

5. LEGITUR in Operibus sancti hujus Doctoris: ¹ Si Dei præcepta custodiens filius qui effectus est Dei, non effigiatur naturæ filium; sed arbitrio suo. Legitur: ² In potestate nostrâ esse, ut velimus esse perfecti. Non oportere suam quenquam accusare humorum temperiem: ³ Omnes enim homines vitiis nostris favemus; & quod propriâ facimus voluntate, ad naturæ referimus necessitatem. Neminem ⁴ secundum naturam esse pollutum, sed æqualiter omnes ad Christi gratiam provocari. Idquod intelligitur de antecedente omnes salvandi voluntate, mediisque ad salutem planè necessariis; non autem perinde accipi debet, ac si non daretur prædilectione. Legitur ibidem: Tantum gratia ejus infundi, quantum valemus haurire. Epistola quædam ad Damasum Papam in Paulum commentans docet, gratiam Evangelii non esse ⁵ ex meritis retributam; sed ex donante

concessam. Dediisse Deum omnibus & liberum arbitrium, dedisse mentis proprie libertatem, & ut viveret unumquemque non ex imperio Dei, sed obsequio suo; id est non ex necessitate, sed ex voluntate; ut virtus haberet locum, & à ceteris animalibus distaremus; dum ad exemplum Dei permisum est nobis facere, quod velimus; quamobrem iustum peccatoribus judicium, & iustum bonis judicium retribuitur. In eadem ait: Solus Deus est, in quem peccatum non cadit: cetera cum sint liberi arbitrii, juxta quod & homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus est, in utramque partem possunt suam habere voluntatem.⁶

IV. In Commentario in Ezechielem habetur, locutum sic fuisse Deum, ⁷ ut liberum hominis monstraret arbitrium, nè præscientia futurorum mali vel boni immutabile faciat, quod Deus futurum noverit. Non enim, quia ille venit cognoscere, necesse est non facere, quod ille prescrivit; sed quod nos propriâ sumus voluntate facturi; ille novit futurum quasi Deus. Idem in Jeremiam⁸ ad verba illa: Si forsitan audierint, & convertantur, haec habet: Verbum ambiguum forsitan Majestati Domini non potest concinere; sed nostro loquitur affectu, ut liberum hominis servetur arbitrium; nè ex præscientia ejus quasi ex necessitate vel facere quid vel non facere cogatur. Non enim ex eo, quod Deus scit futurum aliquid, idcirco futurum est; sed quia futurum est, Deus novit, quasi præcitus futurorum. Redeamus ad Ezechielem, ubi in illud: ⁹ Aperi os meum, quia dixit ad me Dominus: Fili hominis, comedere! ita Hieronymus: Et aperto ore Dominus largitus est cibos, ut initia voluntatis in nobis sint, & perfectionem beatitudinis à Domino consequamus: non est enim voluntatis, neque currentis, sed misericordis Dei; at tamen & velle, & currere nostri arbitrii est. Alio capite concludit: Ergo Domini voluntas est, omnes salvos fieri.¹⁰

2. In illud Isaiae: ¹¹ Si volueritis, & audiueritis me, haec animadverterit: Liberum servat arbitrium in utramque partem, ut ^(*) non ex præjudicio, sed ex meritis singulorum vel genduum pena, vel præmium sit. Et alibi: ¹² Hæc autem universa dicuntur, ut liberum hominis arbitrium monstraretur; Dei enim vocare est, & nostrum credere. Nec statim sines credimus, impossibilis ^(*) Deus est; sed potentiam suam ^(*) legem nostrum arbitrio delinquit, ut justæ voluntas præmium consequatur. Inquit alio loco, evallis dæmonem omnium malorum artificem, non necessitate naturæ, sed mentis arbitrio.¹³ Atque ex eo, quod Phariseos meretrices,

(1) in Matth. c. V. (2) in c. XIX. (3) Ep. 55, n. 3, ad Amand. (4) Ep. 112, n. 7, ad August. (5) con. Jov. 1.2. Ep. 21, n. 2. (6) ibid. n. 6. (7) n. 40. (8) in Ezech. c. II. (9) in Jerem. 1.5, c. 26. (10) in Ezech. c. III. (11) ad cap. XVIII. (12) ad Is. c. 1. (13) ad cap. XLIX. (14) ad cap. LIV. & LV.

Publ.

Præscientia
non tollit
libertatem.

Publicani, & latrones in Cœlum præcesserint, colligi, illum Evangeli locum: Arbor bona non potest malos fructus facere, nequaquam referri ad naturæ proprietatem, ut heretici volunt, sed ad mentis arbitrium. Quia denique ita concluditur: Facite arborem bonam, & fructus ejus bonos. Ex quo perspicuum est, unumquemque propriâ voluntate facere animæ suæ bonam, vel malam arborē, cujus fructus varii sunt. Non dissimilia profert sensa in Zachariae caput i. mūm. Loquens porro de eo, quod non omnes salvi effecti sint, quanquam Salvator, quantum de se erat, omnes vellet salvos, siquidem omnes redemit, afferit, id ipsorum voluntate factum esse, quæ credere noluit; affirmatque, excitatos à Deo illos fuisse ad salutem, ut voluntatem eorum afficere posset premo: ipsos autem noluisse. Voluntatem igitur venientis fuisse, ut omnes crederent, & salvarentur.

3. IN Malachiam, qui innuit, quod Deus amaverit Jacob, Esau autem odio habuerit; ideoque ipsi, ejusque posteris in hæreditatem alignaverit montes solitarios, & desertos; declarata primū historiā ad sensum tropologicum prægrediens advertit primū: ² Sicut Esau & Jacob de una stirpe fuere generati; ita & virtus atque virtutes ex uno cordis fonte procedere: dum ex arbitrio libertate in utramque partem, ut volunus, declinamus. Eundem in modum locuti etiam fuere Patres græci; at intelligentes semper, ut & faciebat Hieronymus, posse quidem ad malum se solâ voluntatem se determinare, non item ad bonum; quippe cuius primus author semper est Deus. Explicat deinde, dilectionem, & odium Dei vel ex præscientiâ nascitur orum, vel ex operibus; nullâ enim aliâ de causâ odisse Deum aliquid eorum, quæ fecit. Ita in Abdiam ³ docet, significari à Prophetâ, quod anima in meditatio vitiiorum, atque virtutum posita sit, & possit in utramque partem per horarum momenta converti.

4. REFEREMUS itidem D. Hieronymi verba in versiculum illum: ⁴ Non declines cor meum ad verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. O infelissimum, inquit, humanum genus, qui peccata excusamus, dicentes: vietus sum à naturâ; cùm in potestate nostrâ sit, & peccare, & Dominô adjuvante non peccare! Si me excusamus nosmet ipsos, & dicimus: Ego nollebam peccare; caro me vicit: illa mulier venit ad me, ipsa misit, ipsa me tetigit, ipsa mihi illud dixit, ipsa me vocavit: & pro quo debueramus paenitentiam agere, & dicere:

Domine peccavi, excusamus, & jungimus peccata peccatis. Ä quale corpus habemus omnes, diversis autem labores. Non est personarum acceptor Deus. Vis ergo scire, quod ä quale habemus & nos, & Sancti corpus? Paulus Ap. stolus dicit: Video autem aliam legem repugnarem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati. Et iterum post hec: Propterea castigo corpus meum, & in servitatem subiicio, ne aliis prædicans ipse reprobus inveniar.

5. AB instituto nostro alienum non est, hic demum innuere, eximio huic Doctori, summoque intelligendæ Scripturæ inter Latinos Magistro solenne fuisse, in fidei controverbiis omnia summorum Pontificum judicio deferre. Ita scripsit Patriarchæ Alexandrino: ⁵ Sed tamen scito, nolis nihil esse antiquis, quam Christi jura servare; nec Patrum transferre terminos; semperque meminisse, Romanam fidem Apostolico ore laudatam, cirius se esse participem Alexandrina Ecclesia gloriatur.

In eandem sententiam scripsit Antiochianus ad Damasum Papam, servente in Oriente de tribus Hypostasiis controversiâ: In tantâ opinionum dissensione mihi ⁶ Cathedram Petri, & fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam apud vos solos incorrupta Patrum servatur læritas Ego nullum primum nisi Christum, sequens Beatitudini tuae, id est Cathedram Petri communione consocior. Super illam Petram aedificatam Ecclesiam scio: quicunque extri hanc dominum agnum comedenter, profanus est quicunque tecum non colligit, spargit; hoc est, qui Christi non est, Antichristus est. Videbatur equidem ipsi propter communem DD. sententiam ita loqui fas non esse, & Concilio Niceno repugnare. Nihilominus, Decernite, subiungit, decernite, obsecro, si placet; & non timebo tres Hypostases dicere. In altâ Epistolâ ait: Intres partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat Ego interim clamabo, si quis Cathedra Petri iungitur, meus est. ⁷ Caulam etiam suggerit, repetens eam ab autoritate supremâ uni collatâ; ut nempe Capite constituto schismatis tolleretur occasio. ⁸ Dissociari non facile possunt, qui unum sequuntur ducem: rectè igitur summus Pontifex appellatus fuit Centrum unitatis.

6. QUINTO libros adversus Hieronymum edidit Theodorus Mopsuestenus; & potissimum spectantes, ut everteretur dogma de peccato originis, derogareturque authoritati Occidentalium; quas credere ajebat, hominem non voluntate, sed naturâ peccare. Refert eos Photius, apud quem

(1) ad c. 63. Quare multi non sunt salvati, si ipse salvavit eos, & dilexit, & redemit Volvit itaque Deus salvare cupientes, & provocavit ad salutem, ut voluntas haberet præmium; sed illi credere noluerunt Sed voluntas venientis hæc fuit, ut omnes crederent, & salvarentur. (2) in Malach. c. 1. (3) in Abd. c. 1. (4) in Pf. CXL. (5) Epist. 63. ad Theoph. (6) Epist. 15. ad Damal. n. 1. (7) n. 4. (8) Epist. 16. n. 2. adv. Jovin. l. 1. c. 14.

*Hieronymi
reverentia
erga S. Se-
dem.*

videre est, quo pacto Theodorus unâ ex parte impugnaverit verum; ex aliâ autem nobis falsa affinxerit. Non abs re factum fuit, quod in recensendâ doctrinâ Hieronymianâ fuerimus fusiores: Eminet enim ipse, ac singulari ceteros inter Patres splendore promicat, atque ab ipso Augustino communis omnium maximè in Scripturâ intelligentiâ, & linguarum cognitione Magister habitus est; ab Augustino, inquam, qui dicebat, omnes illum, vel pâne omnes, qui ante illum ex utraque parte orbis aliquid de doctrina Ecclesiastica sc̄i ipservant, legisse.¹

PRÆTERMISIMUS Ruffinum Aquilegensem, quia hoc argumentum non attigit. Displicuerunt aliquæ ejus loquendi formulæ; deprehensusque fuit non satis sibi in sententis constare. Extant tamen in ejus versione de Principiis sententiæ Catholicissimæ; cuiusmodi ethicæ: *Humanum propositum (idest humana voluntas) solum per se ipsum imperfectum est.* In Comment. Epistolæ ad Rom, qui ipius potius esse creditur, quam Origenis, legitur:² *Nunc vero, cum electione eorum (ad fidem) non ex operibus facta sit, sed ex proposito Dei, & ex vocantis arbitrio.* Quibus verbis etiam Semipelagianorum principium evanescit, de quibus jamjam verba sumus facturi.

Heresis Semipelagiana initium, id dogma.

V. POSTREMIS annis D. Hieronymi ex Pelagianæ hæresi cineribus enatus est error alius, qui, quod ex priore partem retineret, Semipelagianus dici cœpit. Fuit nimis, qui ad retinendam in vigore illius opinionis Summam, magnam ejus partem deseruit, additionibꝫque modifacuit. Fuit item, qui bono animo, & merito scientiæ defectu, non capi satis, quo pacto phrases quadam Augustinianæ conciliari cum Patrum antiquiorum doctrinâ, & libertate possent; tametsi Pelagianos in errore magis manifesto damnaret; insisteret tamen vellet sententiæ alicui false itidem & reprobanda. Cujus cardo in eo vertebaratur, quod affererent, necessarium non esse, ut fidem nostram, primumque voluntatis motum præcedat gratia: quo dogmate licet damnabant Pelagianos, non admittentes necessitatem gratiæ ad opera; nolabant tamen eam ad principium voluntatis admittere; planè quasi principium justificationis à nobis solis, nostrisque virtibus nasci in nobis posset. Fuit hoc in errore Tichonius Donatista, ut videre est apud Augustinum. Adduxit is in Regulis suis doctrinam, quam non intelligentes Pelagiani vel considerunt suam hæresin, vel auferunt. Laboravit in eâ solvendâ Tichonius bene, sed non plene. Disputans enim de fide,

(1) Phot. cod. 177. πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ τῆς δύνασις θεοῦ φίστη, ηγέτη γνώμην. (2) in Roīn. l. 7. c. 9. (3) Aug. de Doctr. Chr. l. 3. n. 46. (4) inter Augg. 225. (5) Aug. de Præd. SS. n. 1. (6) n. 3. Ex nobis quidem nos habere ipsam fidem; sed incrementum ejus ex Deo &c. ex nobis esse fidei cœptum, & ex Deo supplementum.

& operibus, opera dixit nobis à Deo dāri inerito fidei; ipsam verò fidem sic esse in nobis, ut nobis non sit à Deo.³

2. DIFFUDIT se per Galliam potissimum Semipelagiana opinio; ubi homines & doctrinâ, & vita sanctimoniam illustres multum ei adjecerunt authoritatis: idquod mirum nemini videri debet; error enim ille disertis nondum verbis eo tempore fuerat damnatus. Sunt, qui opinantur, ex primis hujus Authoribus fuisse Joannem Cassianum, qui eodem primùm imbuī conditum à se Cœnobium Massiliæ; tum complures ex Clero, academum Lerinensem Insulam, celebrem à multis Monachis, iisque insignibus, qui ibidem floruerē. Cassianus, qui Diaconus creatus fuerat à D. Chrysostomo, in re adeo subtili hallucinandi, errandique ansam forsan hauferat ex quibusdam ejus Homiliae locis non recte intellectis, aut cum aliis non pro eo, ac par erat, collatis. Sub idem ferme tempus similis orta est controversia in Africâ; nonnullique ex Adrumetinis Monachis, ob difficultatem quandam in Augustini Epistolâ repartam, ac deinde Vitalis quidam Carthaginæ occupatos hoc errore animos præ se ferebant, qui tamen obnitente Sancto eâ in regione porro non invaluit. Conscriptus tamen ab ipso hâc occasione liber majores Massiliæ disceptationes excitavit, ut videre est in Epistolâ Prosperti Aquitanici.⁴ Habetur in illâ, quomodo etiam Hilarius Arelatensis Episcopus, cum aliis autoritate, & probitate conspiciens, in eâdem fuerit opinione. Quare novos eâ in re libros conscripsit Augustinus, paulo post mortuus, contra quos magni etiam concitati fuere tumultus.

VI. RELATURI jam sumus peculiaria Sectæ hujus adjuncta, quæ tamen, ut in erroribus fieri consuevit, non eadem semper fuere. Profitebantur necessitatem Divinæ gratiæ; & quod quidem operaciones spectat, plurimi concedebant præveniri voluntates hominum Dei gratiâ, atque ad nullum opus bonum vel incipiendum, vel perficiendum sibi quenquam sufficere posse.⁵ Atque per hoc plurimum se à Pelagianorum errore discernebant. Nihilominus non fateri recusabant, præventionem gratiæ generaliter loquendo necessariam esse ad salutem; quare ad operandum quidem eam admittebant; non item ad credendum, aut volendum. Hinc siebat, ut non fateretur, fidem esse donum Dei; sed contendebant, initium illius esse ex nobis, hujusque virtute augmentum deinde à Deo.⁶ Assentiebantur, ad finem perduci nihil posse sine

Deo;

ne Deo; velle tamen planè nostrum esse censebant, adducentes dictum illud: *Velle quidem mihi adjacet; perficere autem non invenio.* Permittebant, virtutes Christianas de Cælo venire; *haec tamen, ut à Deo datur nobis, fidem impetrare, quæ incipit à nobis.*¹ Atque hic consentiebant cum Pelagianis, quorum dogma præcipuum erat: *Gratiam Dei secundum merita nostra dari.* Si enim non pertinet ad Dei gratiam, quod credere cepimus, sed ad id solummodo, quod per fidem deinde nobis conceditur; *initium fidei nostræ priores danus Deo, ut retribuatur nobis.*²

2. SCIMUS sanè ex Augustino: *Ex eo, quod à nobis quis diceret initium fidei, ut eo cetera Dei dona mereamur accipere, conclusisse Pelagianos, gratiam secundum³ merita nostra dari.* Quam propositionem ipse etiam Pelagius, nè haereticī notam incurseret in Concilio Palestinae se finxit condemnare. Et quamvis Semipelagiani ad omnia opera gratiam admittebant; nihil indè detrimenti accepturam credebant suam sententiam. Neque enim,⁴ ut scripsit Hilarius, alicui operi curationis eorum annumerandum putabant.... agrotum velle sanari; & nullum irà depravatum vel extinctum putabant, ut non debeat, vel possit velle sanari. Dabant è contrario, opus esse Divinâ gratiâ ad fidei incrementum; hanc enim illius antegressiōnē in operum numero habebant; eā nimirū ratione, quā id exponit D. Prosper:⁵ *Cum in his, inquit, qui tempus acceperunt liberæ voluntatis, duo sint, quæ humanam operantur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis obedientia; priorem volunt obedientiam esse, quam gratiam, ut initium salutis ex eo, qui salvatur, non ex eo credendum sit stare, qui salvat.* Verbo: *Principium salutis male in homine collocatur, si Divine gratiæ impie humana voluntas præfertur, ut ideo quis adjuvetur, quia voluit; non ideo, quia adjuvatur, velit.* En itaque, quo pater & ipsi noluerint ex Deo quoad initium salutis pendere; fulcierantque hāc ratione Pelagianorum arrogantiā, creditum nimirū, non esse posse liberum hominis arbitrium, si Divinâ semper ope indigeat. Injurii itidem erant in Dei omnipotentiam; quippe quam nobis reddebat subiectam, adeò quidem, ut ad primam nobis fidem largiendam, exspectari ab ipsa nostram prius opus esset voluntatem; atque hoc, ut promissa sua Deus possit implere, non esset in Dei, sed in hominis potestate, quemadmodū dixit Augustinus.⁶

3. SEMIPELAGIANI libero arbitrio sub initium adjudicabant & operationum principium, & complementum; complementum postea cessere, retento dunxat sibi earundem principio: quanquam & hoc demum cesserint, saltem quod atrinet ad ipsam operationem; primum tamen sibi motum voluntatis, fideique initium retinentes. Huc jamtum receptui cecinerant, quando de iis dixit Augustinus: existimare ipsos, liberum tolli arbitrium,⁷ si nec ipsam bonam voluntatem sine adjutorio Dei hominem habere consenserint; & quando communi omnium resurrectione adacti, confessi sunt auxilium Divinum, & internum ad consequendam justitiam; ita tamen, ut sui aliquid præcedat meriti, quasi priores volentes dare, ut retribuatur eis.⁸ Immó occuperant paulò antè dicere, non concedi verè gratiam ob operationum merita; sed ob antegressum bonæ voluntatis meritum. Ipse Augustinus antequam planè hāc in re collustraretur, & quando in eodem opinionis, quæ postmodùm Semipelagiana dicta est, errore erat, ita loquebatur: *Quod ergo credimus, nostrum est; quod autem bonum operemur, illius est, qui credentibus, & volentibus dat Spiritum Sanctum.* Et postea: *Non ergo eligit Deus benè operantes, sed credentes... nostrum est enim credere & velle; illius autem dare credentibus, & volentibus facultatem benè operandi per Spiritum Sanctum.* Intelligebat per hoc tum temporis Augustinus, primam fidem ita nostram esse, ut Deus in ejus partem non veniret; electumque fuisse Jacobum prævisæ fidei merito, quod ab ipso haberet initium. Hinc in Retractationis libris declaravit:⁹ *Etiam ipsam fidem inter Dei manera reperiri;* &: *Utrunque quidem nostrum esse, & credere, & operari propter arbitrium voluntatis; utrumque tandem datum esse per Spiritum fidei & caritatis.* Ita paulò post, ubi dixerat ab ipso esse & nostrum credere, & velle; & Dei esse dare credenti, & volenti benè operandi facultatem, ita commentatus fuit: *Verum est quidem, sed cādem regulā & utrumque ipsius est; quia ipse præparat voluntatem; & utrumque nostrum: quia non fit, nisi volentibus nobis.* In primo sibi vindicando principio animum planè obsfirmarunt Semipelagiani; quæ res fecit, ut certo denique modo sibi totum retinerent; ex illo quippe, ut omnia penderent, efficiebant affirmando, *dona & auxilia gratiæ merito credulitatis accipi;*¹⁰ & periisse quidem omnes in Adamo,

(1) Rom. VIII. 18. de bon. Persev. n. 43. (2) de Prædest. SS. n. 3. Non ergo receditur ab eā sententia, quam Pelagius ipse &c. (3) de bon. Persev. n. 54. (4) inter Augg. Ep. 226. n. 2. (5) Ep. 225. n. 6. & 7. (6) de Præd. SS. n. 20. (7) Epist. 194. n. 3. & 6. (8) de Gr. & lib. Arb. c. 14. (9) Exped. quat. Prop. n. 60. (10) Retr. l. 1. c. 23. (11) Ep. 225. n. 6.

nec nostri nos posse arbitrii viribus libera-
ri: at cum... annunciatur obtainendæ salutis
occasio, eo merito, quo voluerimus, & credi-
derimus, à nostro nos morbo posse sanari, &
fidei argumentum, & totius sanitatis nostræ
consequi effectum.² Adducebant hanc in
rem locum illum: *Crede, & salvaberis!*
Meliùs profectò & accuratius statui non
potest discriberi, quod Pelagianos inter-
erat & Semipelagianos, quād p̄ststitit
Augustinus Epistolā ad Vitalem Semipelaga-
ianum.³ *Contra Pelagianos est iste conflictus
tibi, nobisque communis.* Illi quippe omnia ad
fidelem piāque vitam hominum pertinentia
ita tribuunt libero voluntatis arbitrio, ut ha-
benda ex nobis, non à Domino putent esse pos-
cenda. Tu autem, si ea, quæ de te audio, vera
sunt, initium fidei, ubi est etiam initium bonaे,
hoc est piæ voluntatis, non vis donum esse Dei,
sed ex nobis nos habere contendis, ut credere
incipianus. Cetera autem religiose vita bona
Deum per gratiam suam iam ex fide petenti-
bus, querentibus, pulsantibus dare consentis.

VII. PERSUADEBANT itaque sibi,
gratiam supernaturalem ex naturalibus pii
desiderii, fideique actibus infallibiliter con-
sequi. Ponere, ait August.,⁴ *jam cœpisti me-
rita gratiam præcedentia; quod est petere,
quærere, pulsare, ut his meritis debita illa
reddatur.* Videmus etiam in Epist. Prosperi,
dixisse eos: *Ad hanc gratiam,*⁵ quā in
*Christo renascimur, pervenire per naturalem
scilicet facultatem petendo, querendo, pulsan-
do; ut ideo accipiat, ideo inveniat, ideo in-
troeat, quia bono naturæ bene usus ad istam
salvantem gratiam initialis gratia ope merue-
rit pervenire.* Adverte, *gratia initialis no-*
mine eandem illos facultatem naturalem à
Deo nobis concessam intellexisse. Ex quo
fluebat, supernaturale auxilium ad creden-
dum nemini concedi, nisi arbitrio voluntatis
suae conatu id promeruerit. Eādem
Epistola⁶ exponit D. Prosper, consequens
putare illos, ut quia prævaricator ideo dicitur
non obediisse, quia noluit; fidelis quoque non
dubitetur ob hoc devotus fuisse, quia voluit;
& quantum quisque ad malum, tantum ba-
beat facultatis ad bonum, per se nimisrum,
& circa opem gratiae. Verbo: *Ex eo, quod
nonnisi se ipso indigat homo ad peccan-
dum, inferebant Pelagiani, igitur nec indi-
gere ad operandum cum merito.* Semipe-
lagiani autem, non indigere ad creden-
dum, & volendum bonum supernaturale.
Quapropter cùm hoc pacto semper gra-
tiā meritū nostrum præverteret, per-
petuò reprehendebant illi ab Augustino,
quod censerent: *gratiā Dei secundum*

*merita vostra dari; eāmque in excitanda ad
ipsum opus bonum voluntate nihil operari.*
Definit igitur, Pelagianum vocari, si quis ad
colendum rectè Deum sīne ipsius adjutorio di-
cit esse in hominibus liberum arbitrium.⁷ Se-
mipelagianos autem eos, qui initium fidei,
& usque in finem perseverantiam, sī in no-
strā constitūnt potestate, ut Dei dona esse non
putant.⁸

2. ALIUD item modò monendus est Le-
ctor; scilicet, professo quandoque etiam
ipsos fuisse, admitti à se gratiam, quæ fi-
dem antevertēret: verū id tum intelli-
gebant de exteriore gratiā, quæ ad intelle-
ctum, non item ad voluntatem pertinge-
ret. Ita & Augustinus ipse, antequām esset
Episcopus, putabat,⁹ fid. m., quā in Deum
credimus, non eff. domum Dei, sed à nobis eff.
in nobis; & per illam nos impetrare Dei do-
na, quibus temperanter, & justè, & piè vi-
venimus in hoc sæculo. Neque enim fidem pu-
bam Dei gratiā prævenire... nisi quia crede-
re non possemus, si non prædicto præconiū
veritatis; ut autem prædicto nobis Evangelio
consentivimus, nostrum esse proprium, & no-
bis ex nobis esse arbitrabar. Non credebat
igitur præcedere fidei inspirationem oc-
cultam, nec interiorem gratiam; sed præ-
cepta dūntaxat, & doctrinam. Idcirco Vitalis,
qui idem censebat, opponentibus sibi
ex Apostolo: *Deum in nobis operari velle,*
respondebat:¹⁰ *per legem suam per Scriptu-
ras suas Deum operari, ut velimus, non ra-
men præparando voluntatem per gratiam.*
Auxilium iraque, quod ipsi admittebant,
non impertiebatur voluntati. Quare ad illud
de cœcis in Evangelio tribuebant qui-
dem gratiæ, quod eos transierit Christus;
solis tamen ipsis, quod exclamārint: *miserere!* Sic Pelagiani sub finem concedebant,
omnia merita præveniri à gratiā; verū
tum temporis gratiæ vocabulo intellige-
bant naturam, eāmque concessam nobis à
Deo fuisse, siquidem antequām essemus, me-
ri nil poteramus.¹¹

3. SUNT, qui obseruant ex loco nuper
recitatō, voluisse Semipelagianos, non
modò initium fidei, sed & illius in finem
perseverantiam non Dei donum esse; sed in
nostrā situm esse facultate.¹² Contendebant,
fidem & incipere babere, & in eā usque in fi-
nem permanere, tanquam id non à Domino
accipianus, nostrum esse.¹³ Nolebant prædi-
cari, dona Dei esse, ut veniatur ad fidem; &
permanentur in fide. Adjungebant se ad Ca-
tholicos oppugnando Pelagianos inficien-
tes, quod virtutes à Deo proveniant: acri-
ter tamen renuebant confiteri, datum

(1) Ep. 226. n. 2. (2) Ep. 217. n. 29. (3) con. Jul. I. 4. c. 8. (4) Ep. 225. n. 4. (5) ibid. (6) con. Jul. I. 3.
n. 2. (7) ad Bonif. I. i. n. 37. (8) Op. imp. I. 3. n. 103. de bon. Persev. n. 42. (9) de Præd. SS. n. 7. (10)
Epist. 217. n. 1. (11) Ep. 194. n. 3. (12) de bon. Persev. n. 42. *Qui solum iniuum fidei, & usque in finem per-
severans et c. (13) n. 43. 45.*

Hæretici
Catholicis
affingebant
doctrinam
de Fato.

etiam ab ipso nobis fuisse initium fidei, & in ea usque in finem perseverantiam. De perseverantia etiam ajebant, nec ad incertum voluntatis Dei deduci se velle, ubi eis, quantum putabant, ad obtainendum, vel admittendum evidens (*) erat qualemque initium voluntatis.^{(*) f. susciens}

4. CONGRUENTER his omnibus, credebat Semipelagiani, venire prædestinationem à primo liberi arbitrii conatu, quem vires quidem naturæ exseruerint, gratia tamen confirmasset. Deumque prælegisse eos, quos se ipsis credituros desideraturos, atque ita suam opem merituros prævidisset. Exponit D. Prosper: ² Præscisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in Regnum suum ... qui credituri sunt, quive in ea fide, que deinceps per gratiam suavanda, mansuri sunt. Habemus item, censuisse eos: Præscientiam, & prædestinationem, vel propositum ad id valeve, ut eos præscièrēt, vel prædestinaverit, vel proposuerit eligere, qui fuerant credituri. Nec de hac fide posse dici: Quid habes, quod non accepisti? cum in eadem nativâ remanserit, licet vitiata. Habemus in eadem Epistola, contendere eos, quidlibet donatum sit prædestinatis, posse & amitti, & retineri propriâ voluntate. Videamus ibidem negâsse, eligendorum, rejicendorumque esse definitum numerum; siquidem volebant, posse quemlibet suis credendo viribus primorum se numero inserere. Præsidium quaerabant sibi ex iis, quæ Augustinus hoc adhuc errore præventus proulerat. Atque adeò certò sibi persuadebant Pelagiani, & Semipelagiani, non provenire prædestinationem, nisi ex præscientiâ operum à solo proprio valore originem ducentum, seu à fide, & bonâ ex solo libero arbitrio enatâ voluntate; ut cùm id in infantibus locum habere non posse inteligerent, adjecerint animum ad docendum, quod fors eorum pendeat ex eo, quod Deus præviderit, quid si diutius vivissent, fuissent operaturi; ita ut in ipsis attendantur opera, nec facta unquam, nec futura. Mirabatur Augustinus, quomodo tueri possent, propterea quibusdam non dari, quibusdam morituris parvulis (baptismi) gratiam dari: quia eorum futuras prævideverunt voluntates, quas habituri essent si viverent, cùm definiuit Apostolus: unum quenque recepturum esse, prout gessit in corpore sive bonum, sive malum.³ D. Prosper in Epistola relata: In tantum, ait, quibuscumque commenitiis meritis electionem Dei subjiciunt, ut, quia præterita non extant, futura, quæ non sunt futura, confingant; novoque apud illos absurditatis generi, & non agenda præscita sint, & præscita non acta sint.

(1) Ep. 226. n. 4. (2) in t. Aug. Ep. 225. n. 3. item Epist. 226. n. 4. 6. 7. (3) Epist. 217. n. 22, b. 5.

(4) Bibl. Cod. 177. (5) Prosp. Epist. in t. Aug. 225. n. 3. (6) Epist. 226. n. 5. &c.

bonum excitandi non ideo tamen ipsam carere illâ gratiâ, quæ hanc ipsi largiatur potestatem, eamque excitet. Hinc Augustinus ipse sibi conscius, quâ longe ab hujusmodi erroribus sua abesset sententia, non poterat mirari satis, quâ fronde sibi possent quidam objicere, *quod fatum afferat nomine gratia*, ¹ nec vereri quosdam Episcopos *se fati afferorem criminari*. Dicebat itaque illis: ² *Ita ne ò novi heretici Pelagiani, quisquis dicit gratiâ Dei omnium hominis merita præveniri, & fatum vobis videtur afferere?* Extremo etiam vitæ tempore acerbè ferebat, objici sibi à nonnullis, *quod fato tribuat Dei gratiam*. ³ De Prædestinatione docet D. Prosper, censuisse Semipelagianos, hanc ab illis fuisse obtentam, quos credituros p̄fscivit (naturalis virtute facultatis, ut postmodum insinuat) *quîve in eâ fide, quæ deinceps per Dei gratiam sit juvanda, mansuri sunt.* ⁴ Verbo: *Refugiebant fateri, Divinôque adscribere operi Sanctorum merita . . . , nec acquiescebant, prædestinationum numerum nec augeri posse, nec minui.* ⁵

Celestius
vindicat
Augustini
doctrinam.

IX. H.AEC porro hæresis tametsi non ita statim fuerit directè condemnata, & disjecta, ut Pelagianæ evenerat; demum tamen & ipsa profligata fuit, adeò quidem, ut diversis temporibus variis fuerit modis debellata, atque proscripta. Ac primùm quidem adversus eam militabant condemnationes quædam Pelagianorum. In Diopolitanâ Synodo, in quâ causam dixit Pelagius, vetitum fuit dicere, gratiam dari secundum merita; id quod & erat Semipelagianum principium. Invalecente autem magis in dies post Augustini obitum hujusmodi per Galliam doctrinâ, D. Prosper, ut malo occurreretur, unâ cum Hilario se Romanam contulit; ubi ipsis Pontificem de ingenti provinciis istis incumbente periculo certiore reddentibus, edidit Celestius Epistolam gravissimam inscriptam Episcopis Galliae; reprehendens eos, quod ex Clericis suis complures, qui ⁶ *dissensioni Ecclesiârum studeant, pernicioles disseminare permittant quæstiones.* Non dissimulavit, vehementer se vereri, nè ipsis in re adeò gravi silentium conniventiam subbindicaret, & consensem. ⁷ Accusavit eos, quod non ipsi pro concione dicerent, sed Presbyteris id munus committerent, quos opotere imperitos Doctores discere potius oportebat, quam docere; qui item scire debuissent se ipsis proper dignitatem Episcopalem esse subiectos. ⁸ Mirabatur dein-

de accusari præ ceteris, ac convitiis onerari Augustinum, quem *sinistra nunquam suspicione rumor alperserat;* quique tantâ semper affluere æstimatus fuit Scientiâ, ut à Majoribus *inter optimos semper Magistros* habitus fuerit.

2. A D calcem hujus Epistolæ multæ convergunt authoritates adversus illos, qui, tametsi anathema dicebant Pelagio, tamen Catholice etiam doctrinæ Magistros audebant damnare erroris. Et quoniam ea tantummodo sequi, & probare ⁹ profuebantur, quæ *Sacratissima B. Petri Apostoli Sedes, per ministerium Praefulum suorum contra gratiæ inimicos sanxerat, & docuerat, id potissimum ob oculos ponimus, quod Romanæ Ecclesiæ judicaverant Rectores.* Authoritates istas ab ipso Celestino allatas fuisse quondam, creditum fuit; at modò posteriore manu appositæ esse existimatur. Forsan illas ipse congesit, non autem ut Epistolæ huic, in quâ de ipsis nè verbum meminit, attexerentur. Forsan etiam illis postremam nondum manum admoverat, ideoque publici eas juris non fecit. Adducuntur ibidem sententiae quædam ex Epistolis Innocentii I. & Zosimi, quæ etiam Semipelagianos feriunt. Clauditur denique, dicendo: certas *questiones difficiliores & profundiores* ad confitendam Divinam gratiam non esse necessarias. Præclaræ admittentur sensa à Compilatore, nimirum: *nemo aliunde ei placet, nisi ex eo, quod ipse donaverit; ita Deus in cordibus hominum; atque in ipso libero operatur arbitrio, ut omnis bona cogitatio, omnisque motus bona voluntatis ex Deo sit.* ¹⁰ Ab ipsis gratia omnia hominis merita præveniuntur, per quam sit, ut aliquid boni & velle incipiamus, & facere. Quibus omnibus enuntiatis, conficiuntur Semipelagiani. Non sufficiebant tamen haec omnia obstatnatis in ordinem redigendis. Incassum cavillabantur, impertitam libris Augustini à Papa approbationem intelligendam de iis, quos primùm, non quos postremò conscriperat. Nihil tamen contra homines istos decretum fuit ante annum 494; quo Gelasius Papa cum Synodo suâ Romanâ libros Cassiani, & Fausti retulit inter apocryphos, extollens eodem tempore illos, quos Prosper Aquitanicus, & Augustinus conscriperant. Idem Pontifex in Epistolâ ad Episcopos Piceni urgebat Pelagianos, docens, illud Pauli: *Non ego, sed gratia Dei mecum, indigitare, primùm gratiam, ac deinde nos operati, fidemque ejus nobis beneficio obvenire; quapropter & ab Apo-*

(1) ad Bonif. 1. 2. n. 10. *Unde autem hoc visum fuerit in nobis objicere, quod fatum afferamus sub nomine gratia &c. nos fati afferentes esse criminantur, nec verecundianus Episcopi Pelagianû &c.* (2) ibid. n. 11. (3) de bon. Persev. n. 29. (4) Epist. 225. n. 3. (5) n. 6. (6) Celest. Ep. 21. n. 2. *Timeo, nè connovere si hoc ruzere; in talibus causis non caret suspicione taciturnitas &c.* (7) Sciant, si tamen censentur Presbyteri, dignitate vobis esse subiectos. sciant &c. (8) n. 3. (9) ibid. (10) n. 9, 10, 14.

stolo dictum fuit: *Vocavit me per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me. Deum, evi lenter apparere, non naturalis libertatis arbitrium gratiam promoveri; sed potius per gratiam recipere, ut à servitute se eximat, atque afferat in libertatem.*¹

X. N U L L A tamen tot declarationum ratione habitâ persistebant in errore Semipelagiani: quare Cesarius, Arelatenfis Episcopus, operam se ludere, istiq[ue] obstinationi superanda se imparem fore conspicatus scripsit ad Felicem IV. Pontificem, ejusdem auxilium implorans. Remisit ei Felix Sententiarum ex Patribus, ac potissimum Augustino decrptarum seriem eeu quandam securi dogmatis collectionem. Accidit autem, ut adveniret hoc Rescriptum, collectâ Araufione inaugurandæ Basilicæ causâ Synodo. Communicavit itaque illud Cesarius, iulstisque recitari. Decius Junior Consul, ab ipso Cesario in subscriptione notatus, docet nos, id accidisse ad annum salutis reparatae ⁵²⁹. Synodus porro doctrinam in Canonum formam rededit, dicens in Præfatione: ² Intelleximus esse nonnullos, qui de gratiâ, & libero arbitrio per simplicitatem minus cauè, & non secundum Catholicæ fidei Regulam sentire velint. Unde id nobis secundum auctoritatem, & admonitionem Sedis Apostolice vifum est, ut pauca capitula ab Apostolicâ nobis Sede transmissa, quæ ab antiquis Patribus... SS. Scripturarum voluminibus collecta.... & ab omnibus observanda sunt, proferremus. In primo itaque capitulo affirmatur: repugnare Scriptura, si quis per offensam prævaricationis Adæ non totum, id est secundum corpus & animam Iesum fuisse hominem, animæ libertate illæsâ durante, dicit. Decimo tertio deinde exponitur: arbitrium voluntatis in primo homine infirmatum nisi per gratiam baptismi non posse reparari, quo ^(*) amissum, nisi à quo potuit dari, non potest redi.

^(*) quod di. In secundo afferitur, aduersari D. Paulum, qui opinatur, peccatum Adæ, ejusque peccatum non esse transfusum ad posteros. In tertio Isiae & S. Paulo contradicere pronuntiatur, si quis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri; non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur à nobis. In quarto Spiritui S. resistere declaratur, si quis, ut à peccato purgetur, voluntatem nostram Deum exspectare; non autem, ut etiam purgari velimus per S. Spiritus infusionem, & operationem in nobis fieri, consteatur. In quinto afferitur Apostolo contrarius, si quis augmentum, ita & initium fidei... non per gratiæ donum, id est per inspirationem Spiritus Sancti... sed naturali-

ter nobis inesse dicit. Condemnatur in octavo, si quis alios per misericordiam, alios vero per liberum arbitrium, & se ipsis ad fidem venire posse afferit; cuius erroris insimulatus à Prospero fuit Cassianus. In pluribus aliis capitulis idem quoad rem repertitur, & stabilitur; quod nempe nihil boni fiat solius arbitrii viribus; quod omnia sint donum Dei, suâ ipsum nos misericordia præveniente. Concludunt demum Patres: Ita inclinarum, & attenuatum per prævaricationem esse arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum, sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod bonum est (ex fine nempe supernaturali) possit, nisi gratia eum, & misericordia Divina prævenerit. Repetunt sub finem: In omni opere bona non nos incipere, & postea per Dei misericordiam adjuvari: sed ipsum nobis nullis præcedentibus bonis meritis & fidem, & anorem sui inspirare, ut & baptismi Sacramenta fideliter requiramus, & post baptismum cum ipsis adjutorio ea, quæ sibi sunt placita, implere possimus.³

2. A T Q U E hoc demum modo solemniter decreta, ac declarata fuit gratia, quæ bonam etiam voluntatem præcedit; ac proinde Semipelagiani insinuante, atque auctoritatem suam interponente Apostolica Sede accentu reapse fuerunt hæreticis, quos nō ipse quidem Prosper eo hac tenus nomine appellaverat. Tueri se incassum conati sunt, dicentes, fuisse hanc provinciale Synodus, paucorumque Episcoporum alium in finem congregatorum. Dixerunt, iridem non fuisse speciatim confirmatarum à S. Sede. Habetur tamen Epistola Bonifacii II. qui Felici succedit, ad Episcopum Arelatensem, à quo hâc de re interrogatus fuerat, in quâ eadem sensa & auctoritates repetit; declaratque, se supra scriptam confessionem consentaneam Catholicis Patrum Regalis approbare. Non prætermittendum est, docuisse eodem tempore illius Concilii Patres: Dei gratiam etiam post adventum Domini omnilas, qui baptizari desiderant (nedum omnibus, qui baptizati sunt) non in libero arbitrio haberi, sed Christi... largitate conferri. Adjunxere huic etiam aliud hoc insigne documentum: Secundum Fidem Catholicam credimus, quod acceptâ per baptismum gratia OMNES BAPTIZATI, CHRISTO AUXILIANTE, ET COOPERANTE, QUÆ AD SALUTEM PERTINENT, POSSINT, ET DEBEANT, SI FIDELITER LABORARE VOLUERINT, ADIMPLERE.

Conformatur
hac Synodus à Be-
nificiis. II.

LIBRI OCTAVI FINIS.

(1) Gal. Epist. ad Episc. Pie. (2) Synod. Arauf. in Præfat. (3) ibid. v. Cap. I. XIII. II. III. &c.